

Силабус курсу

Історія правоохоронних органів України

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань 26 Цивільна безпека

Спеціальність 262 Правоохоронна діяльність

Освітньо-професійна програма «Економічна безпека та фінансові розслідування»

Рік навчання: I, семестр: I

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

к.і.н., доцент, кафедри теорії права та конституціоналізму

Ухач Василь Зіновійович

Контактна інформація

v.ukhach@ukr.net

+380669031123

Опис дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Історія правоохоронних органів України» є оволодіти необхідними знаннями для кращого пізнання сутності, функцій, основних напрямів діяльності соціального призначення правоохоронних органів, перспектив і можливостей їх розвитку, а також розвинути загальну державно-правову культуру студента.

В результаті вивчення курсу «Історія правоохоронних органів України» студенти повинні: аналізувати основні етапи розвитку правоохоронних органів в Україні і провідних країнах Європи і США; знати структуру, організацію і основні напрямів діяльності правоохоронних органів в Україні і провідних країнах світу; вивчити нормативно-правових актів, що регламентують статус і функціонування правоохоронних органів.

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни: наполегливість у досягненні мети, уміння постійно і системно працювати над собою та отриманою інформацією; здатність мислити логічно, критично, креативно, науково аналізувати соціально значимі проблеми і процеси юридичної сфери; володіти системою категорій і методів, необхідних для вирішення типових завдань у різних галузях професійної юридичної діяльності; сприймати право як вищу цінність соціального життя індивіда; сучасні уявлення про принципи гармонійного розвитку юриспруденції; здатність застосовувати основні методи аналізу й оцінки застосування правових норм; уміння вести дискусію, дослідницькі навички; здатність використовувати теоретичні знання й практичні навички для застосування їх у сфері права; здатність застосовувати на практиці принципи

розуміння соціальних і правових наслідків своєї професійної діяльності.

Результати навчання.

Студенти повинні знати:

- навчальний програмний матеріал з історії правоохоронних органів;
- історичні джерела та пам'ятки права, які містять дані про організацію і діяльність правоохоронних органів;
- основні закономірності та особливості генези і розвитку правоохоронних органів України і провідних світових держав.

Студенти повинні уміти:

- орієнтуватись у нормативному матеріалі, вміти знайти у кодексах, збірниках, хрестоматіях відповідний нормативний-правовий акт, наукову публікацію;
- навчитися аналітично мислити, самостійно систематизувати та узагальнювати матеріал з історії правоохоронних органів;
- робити висновки, давати оцінки фактам і подіям, нормативним актам тощо;
- надавати характеристику роботі різних правоохоронних органів та її ефективності;
- вміти проводити порівняльний аналіз структури і діяльності різних правоохоронних органів України і світу.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдан- ня
2 / 1	1. Історія правоохоронних органів України як навчальна дисципліна.	Історія правоохоронних органів в системі юридичних наук. Предмет і функції історії правоохоронних органів. Методологія та понятійний апарат навчального курсу. Періодизація історії правоохоронних органів.	Питання, тести
2 / 1	2. Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього Світу.	Держава та її інституції країн Стародавнього світу. Зародження і особливості правоохоронних органів Стародавнього Сходу. Виникнення та генеза правоохоронної системи Стародавньої Греції. Органи захисту правопорядку у Стародавньому Римі.	Кейси, питання, тести
2 / 1	3. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.).	Особливості розвитку правоохоронних органів у країнах Західної Європи у період феодалізму. Функціонування правоохоронних органів в Англії. Система правоохоронних органів в середньовічній Франції. Правоохоронні органи в Священні Римській імперії Германської нації.	Тести, питання
2 / 1	4. Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.).	Особливості державотворення у період Нового часу. Характерні риси розвитку правоохоронних органів країн Європи і США кін. XVII – поч. XX ст. Запровадження централізованої системи правоохоронних органів у Франції. Формування централізованої системи правоохоронних органів Великобританії. Створення системи правоохоронних органів США. Становлення та розвиток правоохоронних органів в Російській імперії.	Питання , кейси
2 / 1	5. Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів.	Загальні риси та специфічні особливості систем правоохоронних органів провідних західних держав. Системи правоохоронних органів країн романо-германського типу. Системи правоохоронних органів країн англо-американського типу права. Міжнародні організації у сфері правоохоронної діяльності.	Кейси, тести
2 / 1	6. Становлення та генеза правоохоронних органів у системі урядуючих	Державні інституції на українських землях у період IX – сер. XVII ст. Становлення правоохоронних органів у системі урядуючих установ Русі-України, Галицько-Волинської д-ви. «Руська правда» як джерело генези правоохоронної системи Київської	Тести, питання

	установ Руси-України, Галицько-Волинської держави, ВКЛ та Речі Посполитої (к. IX – сер. XVII ст.).	Русі. Литовські статuti як база еволюції правоохоронної системи у Великому князівстві Литовському. Особливості функціонування правоохоронної системи Речі Посполитої	
2 / 1	7. Функціонування правоохоронних органів в умовах відродженої середньовічної Української козацької держави (сер. XVII - др. пол. XVIII ст.).	Державні інституції Запорізької Січі та України-Гетьманщини. Генеза правоохоронної системи Запорозької Січі. Правоохоронна системи Гетьманщини. Правоохоронні органи періоду Гетьманщини.	Тести, питання, кейси
4 / 1	8-9. Система правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської імперії XIX – поч. XX ст.	Державний механізм на українських землях у складі Російської імперії. Передумови та причини становлення системи органів правопорядку царизму. Становлення та генеза інституту прокуратури: особливості діяльності у дореформений та післяреформений періоди. Формування, генеза, етапи реформування органів поліція імперії. Політична поліція (жандармерія) Російської імперії: причини створення та діяльність.	Тести, питання
2 / 1	10. Правоохоронні органи на західноукраїнських землях в умовах Австрії та Австро-Угорщини: етапи та спроби реформ	Особливості державного механізму на українських землях у складі Австрійської та Австро-Угорської імперій. Передумови та причини становлення системи правоохоронних органів та особливості їх функціонування на західноукраїнських землях. Функціонування прокуратура в Австрійській імперії. Діяльність органів поліції в Австрійській імперії. Особливості функціонування правоохоронних органів в умовах конституційної Австро-Угорської імперії.	Питання , кейси
4 / 2	11-12. Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби	Функціонування владних інституцій в умовах відродженої Української держави. Причини становлення та характерні риси діяльності правоохоронних органів за доби УЦР («першої» УНР). Діяльність правоохоронних органів за доби	Питання , Кейси, тести

	відродженої Української держави (1917-1921 рр.).	Української держави (доба Гетьманату). Правоохоронні органи за доби Директорії («друга» УНР). Особливості функціонування системи правоохоронних органів ЗУНР.	
4 / 2	13-14. Становлення та генеза системи правоохоронних органів радянської України.	Формування органів захисту більшовицького режиму. Особливості діяльності правоохоронних органів у період 1929 – 1939 рр. Надзвичайне законодавство в умовах великого терору. Генеза правоохоронних органів в роки війни та післявоєнний період. Зміни в системі правоохоронних органів у період деєталінізації («відлиги») та застою. Функціонування правоохоронних органів у період перебудови.	Тести, питання
4 / 2	15. Формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України	Особливості становлення національної моделі правоохоронних органів. Етапи реформування правоохоронних органів: Поліція; Прокуратура; Антикорупційна прокуратура; СБУ; Податкова поліція.	Кейси

Літературні джерела

Історія правоохоронних органів України : Підручник / С. В. Банах, А. В. Грубінко, В. В. Савенко, В. З. Ухач. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 225 с.

Страхов М. М. *Історія держави і права зарубіжних країн: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти.* Харків: Право, 2001. 416 с.; 2-ге вид., переробл. та допов. Київ: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 584 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: У 2-х т.: Навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти. Вид. 2-ге, перероб. і доп.: Том 1: З найдавніших часів до початку ХХ ст. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. 472 с.

Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. Том І: Навч. посіб. для юрид. вищих навч. закладів і фак.: У 2 т. К.: Ін Юре. 1998. 504 с.

Антологія сыска: от полиции к внешней разведке В 14 т. К.: Знания Украины, Т. 1: Уголовный сыск: документы и материалы (XІ - нач. ХХ ст.) 2006. 612 с.; Т. 2: Сыск, сыщики и преступный мир. 2006. 504.; Т. 3: Сыщики о сыске :криминальные истории. 2009. 755 с.; Т.4:Криминальный сыск в Западной Европе (XІХ-нач.ХХ вв.). 2009. 812 с.; Т. 5. Преступный мир Парижа: записки сыщиков (XІХ - начало ХХ вв.). 2010. 870 с.; Т. 6: Приключение знаменитых литературных сыщиков : детективные истории (XІХ – начало ХХ вв.). 2011. 927 с.

Бандурка О.М., Греченко В.А., Ярмиш О.Н. *Поліція в Україні: історико-правове дослідження (початок ХУШ ст. – 1917 р.):* Харків: Золота миля, 2012. 616 с.

Бойко І. Й., Тищик Б. Й. *Історія держави і права України. Навчальний посібник.* Львів, 2016.

Бандурка О. М. *Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції: Науково практичний посібник*. Харків: Основа, 2003.

Бараннік Р. В. *Судові, правоохоронні та правозахисні органи України. Навчальний посібник*. Київ: Дакор, КНТ, 2008.

Білас І. Г. *Репресивно-каральна система в Україні. 1917-1953: Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз: У 2 кн. Кн.1. Київ: Либідь. Військо України, 1994. 432 с.; Кн.2. 688 с.*

Клочков В. Г. *Історія прокуратури України*. Київ, 2002.

Лукашевич В. Г. *Правоохоронна діяльність ОВС. Вступ до спеціальності: Навчальний посібник*. Запоріжжя: ЗЮІ МВС України, 1998.

Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. Т. I. Теоретико-методологічні та концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології. 1232 с.; 2005. Т. II. Права людини у контексті поліцейської діяльності. 1224 с.; 2006. Т. III. Поліцейський менеджмент історія та сучасність 1192 с. Київ: Атіка, 2007. 968 с. Т IV.

Михайленко П. П., Кондратьєв Я. Ю. *Історія міліції України у документах і матеріалах: у 3 т Київ, 1997.*

Проневич О. С. *Організаційно-правові засади діяльності поліції (міліції) Німеччини, Польщі та України порівняльно-правовий аналіз: монографія*. Харків : Ніка Нова, 2011. 509 с.

Ухач В. З. *Історія держави і права України. Навчальний посібник (опорні конспекти лекцій)*. Тернопіль: Вектор, 2020.

Ухач В. З. *Історія правоохоронних органів України. Навчально-методичні матеріали*. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2021. 52 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/43087/1/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A7%D0%9A%D0%90%20%D0%86%D0%9F%D0%9E%D0%A3%202021.pdf>.

Ухач В. З. Жандармерія – політична поліція Російської імперії в XIX поч. XX ст.: організаційно-правові аспекти становлення та діяльності. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. Вип. 2 (26). С. 28-35.

Ухач В. З. Жандармерія в імперії Габсбургів: нормативно-правове забезпечення, організаційна структура, діяльність. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. Вип. 3 (27). С. 52-56.

Ukhach Vasil. Special detachments of the Ukrainian liberation novemtn in 1944-1949: visions of modern scholars. International Scientific Conference Scientific Development of New Eastern Europe: Conference Proceedings, Part I, April 6, 2019. Riga, Latvia: Baltija Publishing. 216 pades. P. 188-191

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Складанню модулів передують відпрацювання «н», «2». Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під цитування джерел права.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

В процесі вивчення дисципліни “ Історія правоохоронних органів України ” рівень підготовки студентів оцінюється шляхом задачі іспиту. Іспит оцінюється відповідно до затвердженої шкали:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Разом
20%	20 %	20 %	40 %	100 %
1. Усне опитування під час заняття (8 тем по 5 б. = 40 б.) 2. Письмова робота = 60 б.	1. Усне опитування під час заняття (10 тем по 5 балів = 50 б.) 2. Письмова робота = 50 б.	1. Написання КППЗ на основі сформованих індивідуальних завдань = 50 б. 2. Захист КППЗ = 30 б. 3. Активна участь у тренінгах, презентації та самопрезентації = 20 б.	1. Теоретичні питання (2 пит. по 30 б.) – макс. 60 б. 2. Тестові завдання. (5 тестів по 4 б.) – макс. 20 б. 3. Сутність поняття, терміну (2 по 10 б.) – макс. 20 б.	

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов’язковим повторним курсом